Kőszeg, 1916. január hó 30-án. 5. szám. XXXVI. évfolyam.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre 6 korona, fél évre 3 korona, negyed évre 1·50 korona, egyes szám ára 10 filler.
Előfizetési pénzek a kiadóhivatalhoz cimzendők.

Megjelenik minden vasárnap.
Felelős szerkesztő és kiadó: RONAI FRIGYES.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kőszeg, Várkör 39. szám.

Nyilttér sora 40 fillér.
Hirdetések nagyság szerint jutányos árban számitatnak meg.

A vámunió és a mai ipar.

Irta: Szávay Gyula, a debreceni kereskedelmi és iparkamara titkára.

Előre vetik képüket a jövendők életének irányadó óriásai: a fegyveres világszövetségek és a munkás világgazdalkodási területek.

Benne vagyunk az elsőben s belé kell jutnunk a másodikba.

A Gondviselés igy rendezte sorsunk, hogy történelmünk belekapcsolódjanak a központi hatalmakéba, melynek magva, ereje, erkölcse Németország.

A harctéren diesőséges helyre küzdöttük fel magunkat, a szimpatia Németország és Magyarország között teljes.

Ez a kölcsönös szimpátia mozgatja a gazdasági egységbe való sorakozás rugóit is és kedvező tereket nyujt a rugók mozgásának az a begyökerezett magyar tudat, hogy Ausztriával való s immár félszázados gazdasági testvéreskedésünk a barátságtalanság jegyében áll.

Mikor a német vámunió jelszava először tette meg utját a birodalmak felett magasan, az alatta levő népek (minden szakértő munka és szamitgatas nélkül) őszintén, egyszerüen azt mondták: A vámunió csak jó lehet, mert a gazdálkodásnak életet, nagy területen mozgó biztositott életet nyujt és pedig a világ leghatalmasabb nemzetének, a mi jó barátunknak oldalán. A vámuniónak meg kell lennie tehát.

Ekkor jöttek — a gyáriparosok élén az ipargazdalkodási élet szakavatott tudósai és azt mondtak:

Akik a vámuniót akarják, nem tudják, mit beszélnek. Az unió kizárt dolog, államjogilag és gazdasági érdekeinket tekintve, egyformán lehetetlen.

S folynak tanácskozások, Budapesten, Bécsben, Berlinben s a kik arra elmentek és a kik arról hazajöttek, egy összemosolygó tábort alkottak, melyből ilyen megjegyzések estek ki:

— Rendben van. Eltemettük. Abszurdum is volt.

És tényleg annak látszott, legalább erről az oldalról. Most egy éve még a bécsi cenzura törölte a Neue Freie Presse"-ből Lánczy Leó karácsonyi cikkét, „mert a vámunióról volt szó benne.

A nemzetközi küldötteknek is bizonyos határok közé volt szoritva szava.

Annál szabadabban, szélesebben és hangosabban folyt a tárgyalás abban az irányban, hogy a vámunió Magyarország iparát teljesen tönkre tenné.

Ekkor történnie kellett valaminek, amivel időben összeesik Matlekovits nagyszabásu előadása az Országos Iparegyesületben. Jelen volt teljes megjelenő diszében a magyar gazdasági kormányzati és tudományos világa.

És a fényes, tudományos, nemzetgazdászati tanulmány, magas és örök igazságokat állapitott meg, melyeknek veleje az volt hogy a vámunió nem is lehetetlenség, nem is öngyilkosság.

Csak vigyázatot és államművészi munkát igényel.

És a Matlekovits előadása óta egészen megváltozott a szelek járása, a vélekedések nyilvánulása.

A vámunió megoldható, sőt talán megoldandó.

Az általános szimpatiákat most már támogatja a magasabb szükségesség. Az elkerülhetetlenség.

Ennek hangulata alatt bátorságot meríthetünk, hogy megmondjuk, miben téves a mai magyar gyáripar veszharanghuzása és sötét látása.

A ma élő gyáripar egy részének, jó részének, tényleg veszélyes versenyt támaszt a német ipar. —

De viszont hatalmas területet is nyit számára s ami kárt szenved északról, megnyerheti haszonban délről, mert vámunió mai fogalmában már Bulgária és Törökország is benne van.

Azonfelül: nem minden iparágra káros a vámunió, csak egyesekre. Másokra azonban hasznos. Igy a nagy agrár érdekekre. Ugy specializálni az állami védelmet nem lehet, hogy külön-külön minden iparágat megvédjen. Az ipartermelés a kapitalizmus egyik vállalkozási munkája. A kapitalizmus felhagy a munkával egy helyen, (ahol a helyzet kedvezőtlen) s munkába fog másutt (ahol a helyzet kedvező.)

E mellett történelmi államhivatás védelme alá eső magyar ipar nem egy és ugyanaz azzal az iparral, ami ma Magyarországban van. A megvédendő magyar ipar, az amely jó részében meg nincs is meg, ami azonban megjönet, sőt aminek meg kell jönnie.

A mai magyar ipar egy részének panasza a fenyegető veszély ellen jogos, bár részleges és önző. A panaszkodó ipar érdekelt. Csak egy kis reális része a megteremtendő „magyar ipar"-nak és saját érdekeltsége hangoztatásával nem jogosult egy nagyobb és általánosabb ipari fejlődés megteremtését akadályozni.

Karpótlást kérhet csak magának, olyan intézkedést, mely kártalanitja a helyzet rászakadó nyomását egyénileg őt, míg a viszonyokhoz képest átszervezkedik.

Kis- és magánérdekek nem akadályozhatják a nagy és általános államgazdasági kialakulásokat.

A gazdasági tudomány és államművészet keresse ki a maga csendes napjait és bizza rájok a német vámunió megalkotását.

Hirek a háboruról.

A vezérkar szerdai jelentése. Orosz hadszintér: Északkeleti arcvonalaink különböző részei tegnap ismét orosz tüzérségi tüz alatt állottak. Sok helyen az ellenség felderitő tevékenysége igen élénk volt.

Olasz hadszintér: A tiroli arcvonalon az ellenség tüzérsége a Judikariákban Crete és a Sugana völgyben Caldonazzó helységeket bombázta. A gorzi hidfőnél Oslavia közelében ismét harcok folynak.

Délkeleti hadszintér: A montenegrói hadsereg lefegyverzése csak ugy mint eddig, simán folyik. Mindenütt, hol csapataink megjelennek, a montenegrói zászloaljak tisztjeik vezetése alatt vonakodás nélkül beszolgáltatják fegyvereiket. Számos csapatrész olyan vidékről, amelyeket még nem szállottunk meg, előőrseinknél bejelentette, hogy kész a

Tárca.

Óhaj...

Oh hányszor voltak életemben
Zord, viharos napok!
Legyen hát csendes alkonyat majd
Amidőn meghalok!

Arany napsugár fonja át
Diesfénnyel fejemet
S legye fényessé, ragyogová
Utolsó könnyemet.

S lelkem a magasságos mennybe
— Ofa hol lész hona —
A buesut intő napsugárral
Együtt szálljon tova!...

Tóthné—Munkácsy Eleonóra.

Mint a...

Mint a lombjától fosztott ág,
Mint a letarolt határ,
Mint a letört, hervadt virág,
Mint a haldokló madár,
Mint ki ifján örökös mély
Gyászruhába öltözött,
Mint a jéggé fagyott csermely
Két kopár partja között,
Mint az elhagyott bús árva,
Mint éj csillagfénytelen:
Olyan éppen — olyan éppen
A szív — ha reménytelen!...

Tóthné—Munkácsy Eleonóra.

A kőszegi régi jó világból.

X.

Deák emlékek.

Hiába! nem tudtam igen felmelegedni Sopronban, még későbbi időben sem. Nem találtam a deák élet t oly kedélyesnek, oly őszintének, mint idehaza, Kőszegen volt. Tán azért, mivel kinőttem gyermekeimből és belejutottam a siheder évekbe, melyek más világot tártak fel előttem.

Mindjárt a másik tanév elején olyan kellemetlen incidens fordult elő, mely mélyen belemarkolt szivembe és gondolkodóba ejtett. Romlatlan volt még lelkem, mely vibrált mindenre, ami kellemetlen hatást idézett elő.

Midőn gyermekéveimből kinőttem, kinőttem egyuttal attilámból, tinódimból is, melyet mint deák Kőszegen viseltem. Mily buszkén lépegettem az utcán, ha felhuztam attilámat, vagy a tinódimat! Kellett tehát más ruháról, többi közt téli kabátról is gondoskodni.

Az a vihar, mely akkor végig száguldott az országban és uj hangzatos jelszavak alatt nemcsak a kipróbált alapon nyugvó életet seperte el, hanem minden olyan intézményt, szokást, mely régi időre emlékeztetett. Egyszerre elavultnak látszott minden, ami előbb jó vagy szép volt. Uj időszak köszöntött be. Ez uj időszaknak, a nagy reformnak esett áldozatul a magyar ruhaviselet is. Magyar ruhát már csak paraszt és csizmadia-mester viselt. Más nem. Osdi felfogásu ember lett volna. Deák sem viselt már magyar ruhát. Az uj áramlatnak még édes anyám is, ki különben ó conservativ felfogásu s érzelmu asszony volt, behódolt, de csak azért, mivel a nyugatról importált ruhát olcsóbbnak találta. Pláne a „plaidet", melyet téli kabát helyett kezdettek viselni nagyon praktikusnak és okos viseletnek tartotta, mert ilyen „plaid" csak 4—5 forintba került, holott a téli kabát ily olcsón nem volt beszerezhető. Nem is viselt más téli kabátot, csak a vagyonos osztályhoz tartozók.

Hát a tanév elején — akkor még október hó elsején nyiltak meg az iskolák — a pápreten levő tornacsarnokból, hova testgyakorlatra jártunk, egymásután tüntek el az egyes gazdagabb deákoknak téli kabátjai. Senki sem tudta ennek magyarázatát. Hogy gonoszság és nem tréfa rejlik mögötte, azt mindenki érezte. Egyik a másikára gyanakodott, első sorban azokra, kiknek nem volt téli kabátjuk, mint nekem is.

Egyik nap az óra előtt az osztályban susognak a deákok, hogy előtte való nap este láttak F. Sándort két téli kabáttal a tornacsarnokból kilépni; majd egyik deáktársunk, Grohmann Antal határozottabb formában lép fel F. Sándor ellen, hangosan hangoztatta előtte: ő is látta a corsón két téli kabátban. S midőn ez Grohmann Antalt megragadni készül, Grohmann Antal szemébe vágja az egész osztálynak hallatára: ne nyulj hozzám Sándor, te vagy a tolvaj!

Sokszor lebegett szemem előtt ez a jelenet, midőn F. Sándor megtévelyedett társunkat láttuk halotthalványan megszégyenülve az osztályunkból kitántorogni. Inkább a halált, mint ilyen szégyent, erkölcsi kivégzést elszenvedni.

De immunisalva éreztem magamat ily csábitások ellen, édes anyámnak arcanumától, mely megnyugtatott és erősebbé tett.

Hát F. Sándornak nem volt ily előrelátó anyja?

Csak utóbb tudtuk meg, hogy F. Sándor éjjel a kávéházakat s a kurta koresmákat bujta, „spieler" korhely volt, kit méltán utolért a nemezis.

fegyvert letenni. Szkutariban 12 ágyut, 500 puskát és 2 gépfegyvert zsákmányoltunk. Az ellenséges táborból származó mindazon hirek, melyek a montenegrói uj harcokról szólnak, tisztára koholtak. Az, hogy a király országát és hadseregét otthagyta, valónak bizonyul.

A vezérkar csütörtöki jelentése. Orosz hadszintéren nincs ujság.

Olasz hadszintér: A görzi hidfőnél csapataink az Oslavia melletti harcokban az ellenség ottani állásaink egy részét birtokukba vették ez alkalommal 1197 fogoly, köztük 45 tiszt és 2 géppuska jutott kezünkre. Az Isonzó arcvonal többi más helyén is megélénkult a harci tevékenység. Az olaszok Podgora, Monte San Michele és Monfalcone tól keletre levő állásaink ellen intézett támadásait és közlekedési-kisérleteit visszavertük. Repülőink bombázták az ellenség borgoi és alai szállását és raktárait.

Délkeleti hadszintér: A montenegrói hadsereg fegyverletételéről szóló megállapodásokat tegnap este 6 órakor a montenegrói kormány meghatalmazottai aláirták. A lefegyverzést, amely nehézség nélkül folyik, a kolasini és narievicai kerületekben is megkezdtük.

A vezérkar penteki jelentése. Orosz hadszintéren nagyobb harcok nem voltak.

Olasz hadszintér: A harci tevékenység tegnap általában csökkent. Oslaviánál tüzérségi tüzelésünk hatása alatt még 50 olasz szökött át hozzánk.

Délkeleti hadszintér: Montenegró összes részeiben épugy, mint Skutari vidékén teljes csend uralkodik. A montenegrói csapatok legnagyobb része le van már fegyverezve. A lakosság teljesen előzékeny magatartást tanusit.

A vezérkar szombati jelentése. Orosz hadszintér: A besszarábiai határon Toporoutznál ma reggel a tizedik középgaliciai gyalogezred osztagai megrohanták egy orosz előállást, azt kézi tusában elfoglalták, betemették az orosz árkokat és legénységük nagy részét foglyul ejtették.

Olasz hadszintér. A helyzet változatlan.

Délkeleti hadszintér: Csapataink most már Gutinje vidékét is megszállották. Itt sem akadtak sehol ellenállásra. A montenegrói hadsereg lefegyverezése befejezéshez közeledik.

Városi ügyek.

398/916 **Hirdetmény.**

A városi megrendelések és kifizetése tárgyában.

Felhivom az összes iparosok és kereskedők figyelmét, hogy a városi munkák és a város részére történő bármilyen szállitások megrendelésére csak a polgármester, vagy a számvevőség élén álló gazdasági tanácsnok jogosultak.

Ebből kifolyólag figyelmeztetem az érdekelteket hogy csak azok számlák lesznek kifizetésre érvényesitve s kifizetve, melyek fentiek alapján nyertek, vagy nyernek megrendelést.

Kőszeg, 1916 január 24.

Jambrits Lajos s. k. polgármester.

296/916 **Hirdetmény**

az árdrágitók elleni védekezésről.

Az árdrágitókkal és az aránytalan magas árakat követelőkkel szemben a hatóság eredményes eljárását az mozditaná elő, ha akár a vevő, akár az, akinek akár az eladót vagy vevőt illetőleg ily eset tudomására jön, észleleteit irásban vagy bizalmasan szóval a hatósággal közölni szives.

Ez nemcsak élelmi, hanem minden oly más cikkekre is vonatkozik, melyek nélkülözhetetlen szükséget képeznek.

Ne tekintse senkisem ezt másnak, mint törvényen és rendeleten alapuló, a közérdek megóvása szempontjából teljesitett hazafias kötelességnek.

A hatóság ez idő szerint nem rendelkezik elegendő ellenőrző közeggel, kivánatos tehát, hogy a város minden lakósa segitse a visszaélések meggátlásában.

Különösen az esküt tett polgárőrségi tagokat — más szolgálattételre most nem lévén beosztva, — felhivom és megkérem arra, hogy ez érdemben a hatóságot támogassák.

Kőszeg, 1916. január 28.

Kőszegi József rendőrkapitány.

129/1916. **Hirdetmény.**

Höller József	1880	évbeli
Kappel Tófor	„	„
Ecker József	„	„
Forster József	1879	„
Hubitzka János	1876	„
Schwahofer Samu	„	„
Hodics Mihály	„	„
Schlogl János	„	„
Schatzl Ferenc	1875	„
Hochecker Ferenc	1874	„
Laas János	„	„
Horvát Ágoston	„	„
Krantz József	1872	„
Draskovits Ferenc	„	„

hadkötelesek nyomoztatnak.

Felhivom azokat, akik ezeknek holtartózkodásukról bármit is tudnak felvilágositásul adni, azt mielőbb a hatóság tudomására hozni sziveskedjenek.

Kőszeg, 1916. január hó 25. én.

Kőszegi József rendőrkapitány.

Helyi hirek.

Katonai kitüntetés. Eigen Pál honvédszázados, ki már ismételten volt a harctéren s legutóbb az erősen szorongatott bukovinai terepen sok véres csatában vett részt, kitünően teljesitett szolgálata méltó kitüntetésben részesült. Őfelsége legmagasabb megelégedését rendelte neki tudtul adni, mivel a hadiékitményes Signum laudis érdemrend jár, de mint értesülünk, vitézségeért még egy más kitüntetésre is felterjesztetett. A bukovinai harcokban szerzett sulyos gyomorbaja már annyira javulóban van, hogy a szombathelyi vöröskereszt-kórházból, hol néhány hete gyógykezelik, nemsokára ujból visszatér a harctérre századához, melynek legénysége rajongó szeretettel veszi körül dalias parancsnokát.

Kitüntetés. Nemes Hertelendy Kálmán helybeli szolgabirót, tart. főhadnagyot, ki már a mozgósitás elrendelése óta teljesit katonai szolgálatot a 83. gyalogezredben, az ellenséggel szemben tanusitott kitünő szolgálataiért a király a legfelsőbb elismerésel, a Signum laudissal tüntette ki.

Szmoljan László városi ellenőrt, ki jelenleg mint helyettes a pénztárosi teendőket látja el, legközelebb kinevezik a szerb területen szervezendő közigazgatáshoz, mert a szláv nyelvet beszélő, már gyakorlattal biró magyar tisztviselőkből szervezik és a város is hozzájárult kineveztetésehez. A város kineveztetése után véglegesitéseig nyugdijas tisztviselővel szándékozik az állást betölteni.

Kitüntetés. Lamp Ferenc 83-as tizedes, Lamp János városi pénztári hivatalszolga fia, az orosz harctéren dicsőséget szerzett a kőszegi hadfiaknak. Bátor és sikeres szolgálata fejében a másodosztályu vitézségi ezüst érmet kapta és ezen felül 14 napra szabadságolták.

Eljegyzés. Fogarassy József budapesti posta- és távirótiszt eljegyezte Aczél Paulát, Aczél Pál nyug. detektivnek városunkban lakó szép leányát. Esküvője néhány hét mulva lesz és akkor végleg Budapestre költözik, elvivén magával a gondjaiba vett kis elárvult testvérkéit is. Jó megérdemelt boldog jövőt kiván mindenki e kötelességtudó, dolgos és rokonszenves leánynak, midőn uj otthonába vonul.

A 18-as honvédek veszteségei. A december 15.-én kiadott 336. számu veszteséglajstrom kimutatása szerint a 18. honvédgyalogezredből hadifogságba kerültek: Hirschl Ferenc és Horváth Ákos tartalékos hadnagyok, Pálmay Ernő százados, László Károly, Rajts Dezső és Szendy Béla tartalékos hadnagyok, Szilágyi László főhadnagy.

Halálozások. Szerdán hunyt el Török János vendéglős édes anyja, Török Gergelyné szül. David Teréz, 62 éves korában, kinek temetése nagy részvét mellett pénteken volt. — Pénteken halt meg Nusser György kádármester 83 éves korában. — Nemescsóban tegnap temették Czéberer Géza ottani vendéglőst, ki 53 éves korában hunyt el s kinek temetésén Kőszegről és vidékéről is számosan jelentek meg.

A vadászok egy menetszázada pénteken délután saját zenekarával az élén nagyszámu közönség kiséretében a pályaudvarhoz vonult. A vadászok mind nemzetiszinü pántlikát és sok-sok virágot tűztek ki és lelkes örömmel gyönyörködtek abban, hogy oly szép számu közönség s annyi hölgy lepte el a pályaudvart. A katonai állomásparancsnokság és a katonai alreáliskola tisztjei és a városi hivatalok vezetői is jelen voltak.

A város februari rendes közgyüléset csütörtökön nem tartják meg. A közélelmezés, fatermelés és falehordás, valamint a fogoly munkaerőszerzés és egyéb sürgős teendők annyira lefoglalják a tisztviselők munkaidejét, hogy a közgyülést illető ügyeket a jövő hétre elkésziteni nem lehetett, hanem majd csak február hó folyamán megtartandó rendkivüli közgyülésen kerülnek napirendre.

Vadászat. Gürtl Ödön és Holéczy János kethelyi vadászterületén mult vasárnap tartották az utolsó korvadászatot, melyen a vendégszerető házigazdákon kivül résztvettek Szombathelyről Lukő Sándor és Szabó Lajos államvasuti főtisztviselők, Kőszegről pedig Szerdahelyi Károly, Jambrits Lajos, Böhm Adolf százados, Knaute Rezső, dr. Szovják Hugó, Udvardy Pál, Némethy József és Kőszegi József. Terükre került 40 nyul, 4 fácán és egy róka. Délben ragyogó nyári időben pompás vadászebéd volt a kethelyi hegyoldalban, melynek zsardinettoja az egyik első izben fácánt lőtt vadásznak az ősi vadászhagyományok szerinti „helyben hagyása" volt, emlékül megkapván a faragványos botot, hogy emlékét még akkor is felelevenithesse „mikor odalenn már nem fáj semmi".

Orosz rokkantak hazaszállitása. A helybeli tartalékkórházban összegyujtött 97 orosz közkatonát és négy tisztet, kik bizottságilag rokkanttá nyilvánittattak, ma delben külön kórházvonattal hazájukba utnak indittatnak saját rokkantjaimkkal való kicserélésre.

Mindenki fellélegzett, hogy végre sikerült a kabáttolvajnak a lealcázása, egyesegyedul Stokinger a pedellusnak ábrázata lett savanyubb, valószinüleg azért, mivel nem ő foghatta meg. Az idő óta még jobban sülyedt auctoritása — előttem.

Alig csendesedett le F. Sándor relegálása miatt támadt izgalom, már ismét más hozta lázba ezuttal nemcsak a mi osztályunkat, hanem az összes felső gimnáziumbeli deákokat.

Mondja Hoffer Dolfi, kinek szép téli kabátja volt, nem plaid (lett volna csak csizmadia-mesternek fia!) „te, ma este a szinház előtt demonstratió lesz, gyere el" Hát persze, hogy elmentem. Mások is jöttek. Csoportokban állottunk a Szinház tér előtt, türelmesen vártunk, mi történik? Momentán nem történt egyéb, mint hogy Hoffer Dolfi uj téli kabátjának ujja egett ki. Alig tudtuk a tüzet elfojtani. Sajnáltuk Dolfit. Különben nem is Dolfinak, hanem Nácinak hivtuk.

Pechje volt ez időben Náci barátomnak más különben is. Ez évben szoritotta ki Hajdu Vendel végkép az elsőbbségből. Mindketten rivalizáltak az elsőbbségért, mig Hajdu Vendel lett a győztes. Hoffer Nácinak napja ismét akkor virradt fel, midőn Hajdu Vendel bencés lett. Ő lett akkor az első.

Alig hogy Náci barátunkat fenyegetett nagyobb veszélytől megóvtuk, hát egyszerre megindult a heves demonstratió. Kinyiltak a szinház kapui, honnan a musketirosok — most már mindenütt, hála a reformnak, rendőrök — kihurcolták deáktársainkat, leginkább a 7. és 8. osztályosokat. Lehurrogtuk a musketirosokat, azonban a hatalomnak emberei, már egyik-másik deákot, Győrfi, Guzmits stb., két-három musketiros hurcolta, erősebbeknek bizonyultak és hurcolták a városházhoz. Mi követtük őket. A városház kapui csakhamar bezárultak és ki sem nyiltak, mig Liszta Már, a mi igazgatónk meg nem érkezett. Igazgatónknak intervenciójára azután szabadlábra helyezték a deákokat és akkor győzelemittasan mi is hazatértünk, Náci elkeseredve, mert vége lett az uj téli kabátjának!

Mi, kik nem voltunk beavatva a demonstratiónak titkába, csak következő nap tudtuk meg a részleteket. Igen érdekes volna megtudnom, mit irt akkor az „Odenburger Zeitung", melyet valami Marbach német érzelmü ember szerkesztett. Sokszor rea mutattak e cilinderes urra, biztosan lehordott minket és pálcát tört a deákságnak „éretlen csinyje" felett. De Marbach Erno egy cseppet sem imponált nekünk.

Miért volt a demonstratió?

A demonstratióra okot szolgáltatott egy német szindarab (magyar szinészet akkor Sopron szab. kir. városban még meg nem vethette lábat), melynek cime „a kirchfeldi pap". Nem ismerem a darabot, soha sem láttam játszani, egyáltalában soha nem kedveltem meg a szinészetet, csak a zenét, de azonositottam magamat deáktársaimmal, kik a darabban egyházellenes tendenciát láttak.

Egyházellenes agitátióról már hallottam odahaza. Az agitátió már nagyobb hullámokat vethetett, mert ennek ellensulyozására akkor terjesztették Bajorországban kiadott „Die Weckstimmen des Dr. Alban Stolz", melyeket olvastam. Más lap nem járt házunkba. Ujság még kevésbbé. A csizmadiák szorgalmasan dolgoztak, de ujságot nem olvastak, melyre külonben pénzük sem volt. A „Weckstimme"-ből tudtam meg először, hogy az egyházellenes mozgalmat szitják a szabadkőmüvesek. Kik a szabadkőmüvesek? Azt Kőszegen otthon nem mondhatták, mert nem tudtak egyre sem mutatni. A demonstratióból kifolyólag annál jobban érdeklődtem a szabadkőmüvesekiránt, mert azt beszélték, hogy az egyházellenes „Kirchfeldipap" cimü szindarabot ezek adatták elő. Azt gondoltam, Sopronban majd csak látok szabadkőmüvest, kiknek plane külon páholyuk volt. Azonban senki sem tudott szabadkőmüvest mutatni, mondották azért, mivel a szabadkőmüvesek csak sötét este gyülekeznek és maguk sem ismerik egymást; álcát viselnek. Hát akkor igazán veszedelmes emberek lehetnek, — gondoltam — ha álcát viselnek, mert egy becsületes ember mindenhol és mindenütt nyilt arccal jelenik meg.

Becsületes embernek nincs szüksége álcára, sem annak, kinek tiszta szándékai vannak. Ma sem tudok többet a szabadkőmüvesekről, bár a mostani háboruban igen sokat irtak a lapok arról, hogy Francia- és Olaszországban ők izgattak leghangosabban e rettenetes háboru mellett.

Érettebb korban vettem egy müvet a szabadkőmüvesekről, de a műnek átolvasása után egy jótóval sem lettem okosabb. A mű inkább a szabadkőmüvességnek keletkezését, történeti fejlődését tár-

A mi katonáink, úgy a 83-asok mint a 18-asok, most közlik levélben és ujságban köszonetüket a Vasmegyéből küldott karácsonyi ajándékokért, melyeket még csak e hó 22. én kaptak meg 8 szekéren. Köszonő irataikban különösen a kőszegi ajándékokat emelik ki, mint ahonnét legtöbbet kaptak. Kiemelik a főgimnáziumi ifjuság ajándékát is. Schaár Józsefnénak, aki 40 katona számára küldött ajándékcsomagot, a századparancsnok külon levélben köszönte meg jótékonyságát.

A helybeli betegház-egylet kórháza nyilvánossági joggal felruházott lévén, ápolási napidiját országos rendelet szabályozza. A jelenlegi viszonyokra való tekintettel 1916. évre a térítményi összeg napi 2 kor. 30 fillérbe állapittatott meg.

A háromszögelő munkalatok 1916. évi munkasorozatában benne van Vasvármegyénk kőszegi járása is és a város területe is. Hogy mikor kerül rá a sor, az attól is függ, hogy a fenforgó háborús viszonyok mennyiben teszik lehetővé. A háromszögelési hálózat pontjait fából készült gúlákkal (piramisokkal) jelölik meg és ezek képezik a további felmérések alapját. A gúlákat államköltségen készittetik, de minden érdekelt község a szükséges napszámosokat, mesterembereket, esetleg igényelt előfogatokat kötelesek a megállapitott egységárak mellett kiállitani. Minthogy ezen felmérések lehetővé teszik azt, hogy a város belterületének nagyobbméretu térképét is megszerezhesse, ami a városszabályozási terv elkészitése érdekében a városnak már évtizedes kivánsága, a polgármester ennek egyidejü elkészitése érdekében a az illető háromszögelő hivatallal érintkezésbe lépett s hisszük, hogy e tárgyalások eredményre is vezetnek.

A femrekviralas az egyes háztartásokban és üzemekben ugyan még nincsen elrendelve, de az önkéntes bejelentésre való meghosszabbitott terminus is e hó végével lejárván, minden eshetőségre a rekviráló bizottságot megalakitani kellett. Elnöke báró Miske Kálmán, szakértő becsüse Heidenreich Lajos és a város valamint a katonai állomásparancsnokság egy-egy kiküldötte. Az átvétel és becslés majdan kitüzendő napokon a városháza rendőrőrszobájában történik. Lapunk zártakor értesülünk a miniszter ujabb halasztó rendeletéről. Az önkéntes beszolgáltatás idejét bizonytalan időre meghosszabbitották.

A szerdai országos állatvásár, néhány éve az esztendőnek első marhavásárja, mely egyébként igen gyér felhajtásu, ezuttal váratlanul igen élénk forgalmu volt. Vevő is sok jelentkezett és igy az amugy is magas árakat ez az élénk kereslet még emelte. A felhajtott 432 darab szarvasmarhából 261 darab kelt el és ebből vasuton 112 darab szállittatott el. Sertés volt 92 darab. Elkelt 51 darab. Lovakat érthetőleg most igen keveset kináltak. A vásárra hozott 49 darabból 29 cserélt gazdát.

Városi perselyeket helyeztett el a polgármester több nyilvános helyiségbe azon célból, hogy az abba helyezett önkéntes adományok kizárólag a város hadi árvái számára forditassanak. A közönség bizonyára nagyon sokszor fog ezekről megemlékezni és ha minden alkalommal csak egy-két fillért juttat e célra mindenki, vagy alkalmi fogadások váratlan bevételekből, el nem dönthető tévedések összegét itt helyezik el, a jótékony célnak nagy szolgálatot tesznek vele, — sok hősi földink árvájának neveléséhez, ellátásához, gyámolitásához járul hozzá. A sokoldalu áldozatkészség mellett gondoljunk ezentul a mieinkre is.

Olcsó hust mértek ki csütörtökön a városi husszékben. Az első osztályut 2 K 50 f., a második osztályut 2 koronáért árusitották. Dobszóval való kihirdetés után egy óra alatt elfogyott minden az utolsó csontszilánkig.

A gabona utólagos bejelentése. A kormány rendelete szerint a bejelentett mennyiségek alapján szükségesnek mutatkozik, hogy a meglevő gabona-, liszt- stb. készletet a pénzügyőrséggel nyomoztassák ki. Nehogy azonban a nyomozás eredményéhez képest olyanok is büntető eljárás alá kerüljenek és olyanoknál is elkobozzák a készletet, akik a bejelentést tájékozatlanságból vagy más ilyen menthető okból mulasztották el, a miniszterium megengedi, hogy mindazok, a kik a bejelentést a megszabott határidő alatt egyáltalán nem, vagy nem az emlitett rendeleteknek megfelelően tették meg, mulasztásukat (amig be nem jelentett készleteiket ki nem nyomozzák, vagy ezeket a készleteket más még fel nem jelentette) utólag olyan módon pótolhassák, hogy a be nem jelentett buzát, rozsot, kétszerest, árpát, zabot és lisztet a helyi hatóság által megjelolt vagy a Hadi Termény részvénytársaság által kijelolt bizományosoknak beszolgáltatják, a be nem jelentett tengerit pedig a községi jegyző (korjegyző, városokban a polgármester) utján a II. T.-nek bejelentik. Elháritháthatatlan akadály esetére az elöljáróság 14 napi halasztást engedhet az elszállitásra. Akik a mulasztást pótoljak (és kihágás miatt még nem voltak jogerősen elitélve), azokat az előzően elkövetett kihágás büntető- és vagyonjogi következményei alól mentesitik. Aki azonban ennek ellenére rekviralt készletet akar egészen, akar részben jogellenesen felhasználja, elfogyasztja, elidegeniti, megsemmisiti, vagy a közszükséglet kielégitése elől egyéb módon jogellenesen elvonja, arra a törvényhatóság első tisztviselője a fél meghallgatása után a közszükséglet kielégitése elől elvont készlet értékének kétszereség terjedhető kártérito összeget szabhat ki, amelyet a felmerült költségek levonásával a rokkant katonák segitőalapja javára kell forditani.

A belvarosi szep Maria-szobrot, melyet csak néhány éve renováltak, utcai suhancok serege lepi el nap-nap után s szinte érthetetlen, hogy iskolába járó fiukban mincsen az ilyen szobormű iránt annyi tisztelete és kegyeletérzése, hogy ne azt válasszák harci játékuk célpontjává; de feltünő az is, hogy se a szülők, se az arra járó-kelő felnőttek nem törődnek az ilyennel és ez a vád illeti a városháza őrszobájában tartózkodó polgári rendőröket is, akik eleg furcsa, ott ülnek az ablaknál, de se látnak, se hallanak, mintha csak azért lennének ott, hogy bobiskoljanak. Szemünu mondja el nekünk, hogy a talapzatnak minden fokán kergetőznek a gyerekek és aze a legnagyobb diesőség, aki még a szobrot tartó oszlopot is megmá sza. A rendőrmatóság becitálta ugyan a vásott gyerekeket, hogy alaposan kitanitsa őket illetlen és rongáló cselekedetük tilos voltára, de mi haszna, ha holnap ujra folytatják, és mincsen senki, aki meglátva e garázdálkodást, botot fogna e haszontalan, vásott fiukra. Nem megbotránkozni kell az ilyenen, hanem nyomban erélyesen közbelépni, mert éppen az bátoritja őket, mivel százan is látják, százan is megbotránkoznak, de senki sem szól nekik.

Orosz fogolymunkások iránt a hatóság e héten személyesen eljárt az illető katonai parancsnokságnál, hol megtudta, hogy azok oly nagy mértékben vannak igénybevéve, hogy a jelentkezők legnagyobb részét kielégiteni képtelenek és arra kénytelenek szoritkozni, hogy csak az elsőrendü szükségleteket képező munkálatok teljesitésére adnak segitő erőt. Ilyen munkára legközelebb a város is kap és azok a gazdák és iparosok is, kik ilyenre már régebben előjegyeztették magukat, — történtek azonban egyes oly iparágakra nézve igénylések, melyekhez kizárólag csak a hadügyminiszter kivételes engedélyével lehet segédmunkást kapni. A város ezek érdekében is tett felterjesztést.

Falehordást végeztek e héten is a 12. vadászzászlóalj katonái. Háromszor is megtették egy nap a meredek hegyi utat és lehozták a deputátfa egy részét, mire már nagy szükség volt, mert az iskolák fűthetése is bizonytalanná lett. Nemsokára sorra kerül a magánosok fája is. De miért, hogy csak a katonák hordják? A polgári lakosság ép kéz-láb munkabiró részét is ki lehet rendelni! Ha minden család csak egy munkaerőt köteles állitani, ez is gyorsitaná a falehordást. Már pedig ezt is meg kellene tenni, mert igy kivánja — az igazság.

Az alsó erdőben áterdelési (tisztitó) faletarolásból termelt fákat a multban az erdőben rakásonkint adták el s rendszerint a környékbeli lakosság vette meg. A polgármester figyelemmel a fenálló tüzelőanyaghiányra ugy rendelkezett, hogy ezt a jobbára a bükkállományból származó fát beszállitsák a városi majorba. Ott a dorongoknak fürészelt mennyiséget ölbe rakatja és ezt, valamint a hulladék rőzsefát külön-külön bocsátja árnba, kizárólag a városi közönségnek. Ilyképen a szegényebb lakosság is jó minőségü fához juthat s nem kényszerült a röttalvi és hámori selejtes fát drága pénzen megvásárolni. Ez nagyon helyes intézkedés, mert hiszen első sorban a város lakosságának van igénye a város fatermelésére és városi érdek, hogy ez tüzifával ellátott legyen, de természetesen a városra nézve gazdaságilag nem szabad, hogy hátrányossá váljék, mert a fatermelés utáni jövedelem egyben biztositéka a városi háztartás rendes menetének.

Mit ir erről az Est? Minden országos, minden közérdeku kérdésben, ez Magyarországon az első kérdés, mert mindenki tudja, hogy amit valamiről Az Est ir, abban a kérdésben az igazság, az a közvélemény, az a legnélyesebb szempont. Amit Az Est ir, azután Magyarország legjobb ujságiról mennek szerte a világon, felkeresik az eseményeket ott, ahol azok történnek, a gyárakban, a tanácskozási termekben, a diplomaták szobájában, a csatatereken, a szerencsetlenség szinhelyén; mindenütt, ahol az ember nyomoruságának és diesőségének küzdelme lejátszodik. Az Est mindenütt ott van, ahol valami történik, azt akarjuk tehát, hogy ahol csak Magyarországon érdeklődnek az iránt, hogy mi történik a világon, legyen szintén ott Az Est, mert amellett, hogy ez igazán európai szinvonalu napilap a leggyorsabban er el hozzánk, előfizetési ára is minimális, mert három hónapra csak 4 korona 40 fillérbe kerül. Mutatványszámot lapunk olvasóinak szivesen küld Az Est kiadóhivatala, Budapest, VII. Erzsébet körut 20. Az Est kapható naponta este fél 9 órakor Rónai Frigyes könyvnyomdájában, hol előfizetések is elfogadtatnak.

A tábori postacsomagok sulyhatárának kiterjesztése. A hivatalos lap közli a kereskedelmi miniszter rendeletet, melynek értelmében a tábori postai hivatalos csomagok sulyhatára ugy a táborba irányuló, mint a táborból eredő forgalomban 5 kg. helyett 10 kilogrammban nyert megállapitást.

Dr. Richter féle Anker-Liniment. Capsici compos. Ez a szer az Anker-Pain-Expeller pótlására szolgál, rendkivül bevált háziszer, amelyet fájdalomcsillapitásnál, bedörzsölésnél, köszvénynél, rheumatikus fájdalmaknál, megfázásnál, megbénulásnál, ischiasnál stb. a legjobb eredménnyel alkalmaznak. Az Anker Liniment nagy elterjedtsége a legjobb bizonyiteka ezen szer kitünőségének s egy házban sem szabad hiányoznia. Ezen szer különösen olyan egyéneknek ajánlatos, akik sokat tartózkodnak a szabadban, akik gyakori időváltozásnak és igy könnyen megfázásnak vannak kitéve. Igy például: katonák, gazdászok, erdészek, vadászok, földmivesek, halászok, hajósok, kivándorlók stb. és azonkivül turisták megerőltető turák előtt és után, egyáltalában mindenféle utazó egyéneknek, mert ez a szer gyors és biztos segitséget nyujt. A harcteren levő katonák számára ezen szer egyáltalában nélkülözhetetlen. Tábori levélben is könnyen küldhető. Kapható gyógyszertárakban, vagy közvetlen dr. Richter „Zum Goldenen Löwen" cimü gyógyszertárától, Prag, I., Elisabethstrasse 5. — Szétküldés naponta.

Vidéki hirek.

Vöröskeresztes kitüntetések. A háboru kitörése óta fáradhatatlan lelkesedéssel, odaadó ügybuzgósággal dolgoznak és fáradoznak sebesültjeink ápolása és ellátása érdekében gróf Szécsényi Rezső gyöngyösapáti nagybirtokos, a szombathelyi Vöröskereszt alelnöke és vizkelethi Kiss Emil dr. vármegyei II. főjegyző, a szombathelyi Vöröskereszt titkára, mint az országos Vöröskereszt megbizottja. Lelkes és eredményes munkájukat a gyógyult sebesültek hálája ismerte el, most pedig megérkezett számukra a méltó kitüntetés, Ferenc Szalvator főherceg, fővednök-helyettes gróf Széchenyi Rezsőnek és vizkelethi Kiss Emil doktornak a Vöröskereszt hadiékitményes másodosztályu diszjelvényét adományozta.

Fiuri keresztelő Rohoncon. A rohonci várkastélyban hétfőn délben keresztelték meg dr. Tyssen-Bornemisza Henrik báró és hitvese: Bornemisza Margit bárónő ujszülött leánykáját. A keresztelési szertartást gróf Mikes János megyéspüspök végezte. Az ujszülött báronesz Gabriella-Viluma-Hedvig-Maria nevet nyert a keresztségben. A keresztelőn résztvettek a boldog szülőkön kivül özv. Bornemisza Gáborné bárónő és gróf Csáky Istvánné.

Tüz Acsadon. Tóth János acsádi gazda kertjében kedden tüz ütött ki. Egy szalmakazal gyuladt ki. A tüzet eloltották, de a kazal 100 korona értékben elégett. A nyomozás megállapitotta, hogy két gyermek játékból gyujtotta meg a kazalt.

---

gyalta. Felsorolta mindazon nagy és hires férfiakat, kik a szabadkőmüvességnek tagjai voltak; érintette Taxil Leonak üzelmeit, melyekkel ezen szélhámos a szabadkőmüveseket becsapta, de amit tudni akartam: mit tanit s hirdet a szabadkőmüves? azt abból nem tudtam meg.

Azontul a szabadkőmüvesekről még kevesebbet fogok tudni, mert minden jel oda mutat, hogy a nagy háborunak borzalmai más érzelmeket fakasztanak az emberek keblében. Bennem különben soha más érzelmek nem vertek gyökeret, mint azok, melyek deák koromban hevitették lelkemet, szivemet. Soha sem éreztem szükségét annak, hogy elhagyjam azon alapot, melyre odahaza a szülői házban és később az iskolában tanitottak, oktattak. E tekintetben ugy érzek, ugy gondolkodom most érettebb korban, mint ahogy éreztem és gondolkodtam azon deákkorombn, midőn demonstráltunk. Ez érzelmek, e gondolatok életemben mindig jóknak, üdvöseknek bizonyultak. Ezek biztositották mindig lelkemnek harmoniáját. Most jobban, mint valaha.

Demonstrationknak különben volt eredménye, mert soha nem adták elő többé a perhorreskált szindarabot. Nyugalmunk visszatért s mi szorgalmasan tovább tanultunk.

Az egész demonstrationak csak egy vesztes lele volt, — a „Naci". Különben már rég kiheverte a veszteséget, s talán már nem is — emlékszik reá.

— aj. —

Az „Elektro-Bioskop“ január 30.-iki műsora: Hadi hiradó (legujabb felvételek a harctérről). „Hajótörött.“ Szenzacios dráma 4 felvonásban. Koppka átcsoportosul. (Mulattató.) Előadások tartatnak vasárnap d. u. 1/2 4, este 6 és 1/2 9 órakor.

Műveltebb leányok,

kik a magyar vagy német helyesirást jól ismerik, ezen lap nyomdájában felvétetnek és a betüszedésben kiképeztetnek. Rövid idő mulva jó keresethez jutnak.

Egy tanonc

jó iskolai bizonyitvánnyal felvétetik e lap kiadóhivatalában.

Nagyszerűen bevált a harctéren kisdőkkel és általában minden kinál mint legjobb

fájdalomcsillapitó bedörzsölés

meghűlés, rheuma, köszvény, influenza, torok-, mell- és hátfájás stb. esetében

Dr. Richter-féle

Horgony-Liniment. capsici compos.

Horgony-Pain-Expeller pótléka.

Üvegje K —·80, 1.40, 2·—.

Kapható gyógyszertárakban vagy közvetlenül az „Arany oroszlánhoz“ czimzett Dr. Richter-féle gyógyszertárban, Praga I, Elisabethstr. 5.

Kapcsolati szabadalom.

Szombathelyi Takarékpénztár Részvénytársaság

kőszegi fiókja,

Kőszeg, Király-út 6. sz.

Strucz szálloda mellett.

Elfogad: betéteket jelenleg nettó 4 %-os kamatozással betéti könyvecskére és folyószámlára. A kamatozás a betétet követő napon kezdődik, betét kifizetéseket felmondás nélkül eszközöl.

Leszámitol: 2—3 aláirásos üzleti és magánváltókat mindenkor a legelőnyösebben.

Folyósit: rendes és torlesztéses jelzálogkölcsönöket földbirtokokra és városi házakra, magasabb kamatu kölcsönöket alacsonyabb kamatu kölcsönökké változtat (convertál).

Értékpapirokat: napi árfolyamon vesz és elad tőzsdei megbizatásokat elfogad.

Szelvényeket: költségmentesen bevált, szelvényiveket a szelvényutalvány (talon) alapján díjmentesen beszerez.

Átutalásokat, lefizetéseket eszközöl a világ bármely piacán teljesen díjmentesen.

Értékpapirokra: állami- és magán papirokra előleget ad.

Sorsolás alá eső értékpapirokat árfolyamvesztesség ellen biztosit.

Értékpapirokat és értékeket őrzésre és kezelésre átvesz.

Tekintettel, hogy hazánk legnagyobb pénzintézetével a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesülettel szoros összeköttetésben áll, mindenféle takarékpénztári és bankügylet megbizást a legelőnyösebben bir lebonyolitani.

Mint az Első Magyar Általános biztosító társaság ügynöksége mindenféle biztositást elfogad és felvilágositással készséggel szolgál.

Központ: **Szombathelyi (régi) Takarékpénztár**

Szombathely. Alakult: 1867-ben.

Alaptőke 1,600.000 kor. Tartalékok: 400.000 kor. Takarékbetétek 15 millió koronán felül. Saját tőkéi 2,250.000 korona.

Hirdetmény.

A Kőszegi Hitelszövetkezet

közhirré teszi, hogy ezévi

rendes közgyülését

f. é. február hó 13.án, vasárnap délelőtti 11 órakor, intézeti helyiségeiben

tartja, melyre a szövetkezet tagjai ezennel tisztelettel meghivatnak.

A közgyülés tárgysorozata:

1. Az 1915. évi zárszámadás előterjesztésével kapcsolatban igazgatósági jelentés az elmult üzletévről.
2. A felügyelőbizottság jelentése.
3. Az évi tisztanyeremény hova forditása felett határozathozatal.
4. A felmentvény megadása.
5. Az igazgatóságnak három évre való választása.
6. A felügyelő-bizottságnak három évre való választása.
7. Esetleges inditványok.

Inditványok az igazgatóság elnökénél a közgyülést megelőzőleg három nappal irásban bejelentendők. Az évi zárszámadás a közgyülést megelőzőleg nyolc nappal az intézeti helyiségben közszemlére ki van téve.

Az igazgatóság.

ORVOSOK

ajánlják mint kitünő háziszert a

Kaiser-féle Mell-karamelláb

a „3 fenyővel“.

Millió ember használja saját javára

KÖHÖGÉS,

rekedtség, elnyálkásodás, görcsös és szamárköhögés, hurut, légcsőhurut ellen, valamint hűlések megakadályozására, enelfogva minden katona szivesen fogadja!

6100 közjegyz. h. bizonyitvány orvosoktól és magánosoktól a legjobban igazolják biztos hatásukat és közkedveltségüket.

Csomagja 20 fillérért, szelence 60 f.-ért kapható SCHAAR JÓZSEF fűszerkereskedésében, valamint LENDVAY LAJOS és KÜTTEL DEZSŐ gyógyszerészeknél Kőszegen és az összes gyógyszertárakban.

Malom-bérbeadás.

Felsőlászló község henger-műmalma teljesen berendezve, 5 kat.-hold hozzátartozó kert, szántó és réttel, 1916. évi július hó 1-ével

bérbe adatik.

A malom igen jó forgalmu, vasuti állomása helyben van. A bérletre vonatkozó közelebbi adatok a község elöljáróságánál megtudhatók.

A község elöljáróságа.

Ha szüksége van

körlevelekre, számlákra, cégnyomásos levélpapirra, borítékokra vagy levelezőlapra, továbbá meghivókra, műsorokra, belépőjegyekre, falragaszokra, azután étlapokra, cimkékre, névjegyekre, gyászjelentésekre, táblázatokra, árjegyzésekre vagy bármely a könyvnyomdászat szakmájába vágó munkára, akkor forduljon a legnagyobb bizalommal csak

Rónai Frigyes

könyvnyomdájához

Kőszeg, Várkör 39. (Roth Jenő-féle ház),

hol minden felsorolt és fel nem sorolt nyomtatványt a mai kor igényeinek megfelelően csinos, modern és izléses kivitelben a legolcsóbb árak mellett :: :: :: szerezhet be. :: :: ::

Közigazgatási nyomtatványok nagy raktára.

„Kőszegvidéki Képesnaptár“, „Günser Bezirkskalender“ és „Hervatski Kalendar Sv. Antona Paduanskoga“ kiadóhivatala.

Meghivó.

A „kőszegi bortermelők szövetkezete“

1916. évi február hó 6.-án délelőtt fél 11 órakor

a városház tanácsterében tartja

ez évi rendes közgyülését,

melyre a szövetkezet tagjai tisztelettel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
2. Az 1915. évi üzletkimutatás és mérleg előterjesztése és a felmentvény megadása feletti határozathozatal.
3. Választások.
4. Inditványok.

Inditványok 3 nappal a közgyülés előtt az elnökségnél irásban benyujtandók.

Az igazgatóság.

Nyomatott Rónai Frigyes könyvnyomdájában Kőszeg.